

Ons kenmerk
AvdB

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum: 21 februari 2022

Betreft: Reactie op consultatiedocument over het insolventierecht

Geachte heer, mevrouw,

Hieronder geef ik graag de reactie van de Consumentenbond op het consultatiedocument over het insolventierecht.

Consument en faillissement energieleverancier

Een voor de Consumentenbond belangrijk thema bij de ontwikkeling van het insolventierecht is de mate waarin consumenten in met name een faillissement van hun energieleverancier nog enige uitkering op hun vordering kunnen verwachten.

Consument mag niet de dupe zijn

Energie is een belangrijke basisbehoefte van burgers, van consumenten. Helaas rommelt het al jaren in de energiemarkt. Er gingen al eerder energieleveranciers failliet, maar in 2021 was het helemaal schering en inslag: maar liefst zeven energieleveranciers gingen failliet (Welkom Energie, Enstroga, Allure Energie, Anode Energie, SEPA Green Energy, FENOR Energie en Naked Energy). Door die faillissement liepen consumenten financiële schade op, soms tot wel meer dan € 1.000,-. Afgelopen week werd bijvoorbeeld duidelijk dat alleen al van het faillissement van Welkom Energie ongeveer 70.000 consumenten financieel achter het net vissen door hun concurrente positie: zij kunnen fluiten naar hun geld.

De Consumentenbond vindt dat consumenten niet de dupe mogen zijn van een faillissement van hun energieleverancier.

Huidige positie van de consument bij een faillissement

Bij een faillissement van een energiebedrijf gelden dezelfde regels als bij een faillissement van elk ander bedrijf, zoals bepaald in het Burgerlijk Wetboek (BW) en de Faillissementswet (Fw). De volgorde van uitbetaling van vorderingen aan schuldeisers staat in de wet. Het uitgangspunt in het BW is de 'paritas creditorum'. Dat betekent dat alle schuldeisers in beginsel hetzelfde recht hebben op een gelijke vergoeding uit de netto-opbrengst van de boedel, naar evenredigheid van hun vordering, tenzij de wet iets anders heeft geregeld, bijvoorbeeld door een bepaalde schuld voorrang te geven. Een consument is volgens de wet een 'concurrent schuldeiser'. De curator betaalt de concurrente schuldeisers pas eventueel uit nadat hij onder andere de boedelvorderingen (bv. salariskosten van curator, taxatiekosten), zekerheidsgerechtigde schuldeisers (pand- en hypotheekhouders) en vorderingen van schuldeisers met preferente vorderingen zoals de belastingdienst heeft betaald. Consumenten krijgen betaald naar verhouding van de omvang van hun openstaande vordering bij hun

failliete energieleverancier. Deze systematiek geldt voor alle faillissementen in Nederland. De kans dat consumenten nog een bedrag van hun vordering door de curator uitbetaald krijgen is nagenoeg nihil.

De financiële schade voor consumenten door faillissement energieleverancier

De financiële schade per consument bij een faillissement van hun energieleverancier loopt soms wel op tot meer dan € 1.000,-. De financiële gevolgen verschillen natuurlijk per geval. Te denken valt aan de volgende vorderingen van consumenten op hun failliete energieleverancier:

- Te veel betaalde voorschot(ten);
- Nog niet ontvangen afgesproken cash back bonus;
- Nog niet ontvangen positief saldo tussen elektriciteitsafname en zelf opgewekte elektriciteit (bijvoorbeeld met zonnepanelen);

Scherpere eisen en strenger toezicht op energieleveranciers

In het wetsvoorstel voor de Energiewet zijn scherpere eisen aan en strenger toezicht op energieleveranciers door de ACM opgenomen. De aangescherpte eisen zorgen ervoor dat consumenten worden beleverd door leveranciers die aan strengere eisen zijn onderworpen en die ook gedurende de looptijd van de leveringsvergunning aan meer verplichtingen moeten voldoen. Hiermee wordt de consument beter beschermd. Dat is aan 'voorkant'. Dat biedt nog geen betere bescherming aan consumenten aan de 'achterkant': wanneer een energieleverancier failliet gaat.

Betere positie consumenten in faillissement energieleverancier noodzakelijk

Zoals gezegd, vindt de Consumentenbond dat consumenten niet de dupe mogen zijn van een faillissement van hun energieleverancier. Energie is een basisbehoefte. Consumenten betalen voorschotten voor die basisbehoefte. De energie levert de energieleverancier achteraf. Daardoor ontstaat een ongelijkheid: de consument betaalt voor een zaak die hij nog niet ontvangen heeft. En blijkbaar ligt dat voorschotbedrag nog niet eens voor de afgesproken periode vast in het geval een andere energieleverancier de klanten van een failliete energieleverancier overneemt. Die is namelijk niet verplicht om de lopende contracten tegen dezelfde prijs en dezelfde voorwaarden over te nemen. Terwijl dat bij een 'gewoon' faillissement wel verplicht is.

Het afgelopen jaar werden consumenten met forse prijsstijgingen van hun voorschotbedragen geconfronteerd bij de overname van hun contracten door een andere energieleverancier. Op deze manier liggen alle onzekere factoren van het energiecontract bij de consument: de leverancier, de energieprijzen en de vordering bij een faillissement.

De Consumentenbond vindt dat consumenten bij faillissementen van energieleveranciers een betere positie bij een vergoeding uit de netto-opbrengst van de boedel moet krijgen dan zij nu als concurrente crediteuren krijgen. Ten denken valt aan:

- het reserveren van een bepaald percentage van de boedelvorderingen;
- betaling uit een waarborgfonds;
- in plaats van concurrente crediteur een preferente crediteur worden.

Aangekondigd onderzoek naar positie consument

De Staatssecretaris van EZK heeft in 2021 al aangekondigd te onderzoeken of het wenselijk en mogelijk is nadere eisen te stellen aan de financiële positie van de energieleveranciers om zo de kans te verkleinen dat faillissementen zich voordoen. Bij dit onderzoek wil de Staatssecretaris ook de mogelijkheden onderzoeken om de positie van consumenten bij faillissementen van energieleveranciers te verbeteren. De Staatssecretaris neemt dan ook de vraag mee of er een uitvoerbare en doelmatige uitwerking van een waarborgfonds mogelijk is. De Consumentenbond juicht dit onderzoek toe, maar vraagt er vaart mee te maken.

Bereid tot overleg

De Consumentenbond is altijd bereid tot nader overleg om zijn standpunten, voorstellen en argumenten toe te lichten.

Hoogachtend,
Consumentenbond

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke at the end.

mr. Anita M. van den Bosch-de Gier
jurist